

Medlem af Inatsisartut
Knud Kleemann, Atassut

18-08-2025
Sags nr. 2025 - 15682
Akt. Id.
25595117

Postboks 260
3900 Nuuk
Tlf. (+299) 34 50 00
Fax (+299) 34 66 66
E-mail: PN@nanoq.gl
www.naalakkersuisut.gl

Svar på § 37-spørgsmål nr. 122-2025 vedr. forholdene for personer med usynlige handicap

Kære Knud Kleemann

Du har i henhold til § 37, stk. 1 i Forretningsordenen for Inatsisartut fremsat spørgsmål til Naalakkersuisut. Jeg takker for spørgsmålene, som er henvist til min besvarelse. Spørgsmålene gengives og besvares nedenfor.

1. Hvilke planer har Naalakkersuisut for at forbedre forholdene for personer med usynlige handicap?

Svar: Først og fremmest skal det bemærkes, at Naalakkersuisut aktivt har besluttet sig for at arbejde for at forbedre forholdene for personer med handicap, hvilket blandt andet giver sig til udtryk i koalitionsaftalen.

Jeg er enig i, at der kan være særlige udfordringer for personer med usynlige handicap. Det vil dog være forskelligt, hvorledes udfordringerne kan imødekommes afhængigt af det konkrete usynlige handicap. For nogle borgere vil en øget mulighed for at få Solsikkesnoren være ønskelig. Jeg er ved at undersøge mulighederne for at udbrede Solsikkesnoren i Grønland. For borgere med ordblindhed kan et vigtigt hjælpemiddel være en app på computeren i hjemmet, i skolen eller på arbejde, men der vil fortsat være udfordringer i det offentlige rum, dvs. alle steder hvor der er tekster, f.eks. i butikker eller på offentlige kontorer.

Jeg er i dialog med NIIK og handicapforeninger samt Handicaptalsmanden, da jeg gerne vil lytte til deres behov og ønsker. Der er imidlertid allerede igangsat initiativer.

Jeg har afholdt møde med formanden for KTK, den landsdækkende døveforening, Lisa Nielsen hvor det blev drøftet, at døve har særlige udfordringer i vort samfund og oplever mange barrierer i forhold til at leve et liv på lige vilkår med hørende. Der ses nærmere på mulighederne for at iværksætte tiltag der kan danne ramme for at identificere behov og kunne kvalificere indsatser på området.

I 2020 indgik Tilioq, Pissassarfik og NIIK et samarbejde om oplysningskampagne om usynlige handicaps. Dette skete i forbindelse med uge 41, som er den årlige uge, der sætter fokus på personer med handicap.

Naalakkersuisut vil undersøge om, der kan igangsættes mere relevant oplysningsarbejde.

Handlingsplan for efterlevelse af FN's Konvention om Rettigheder for Personer med Handicap 2024-2034 har ikke et særligt fokus på de usynlige handicap, men flere initiativer er brugbare for personer med handicap. I forbindelse med implementeringen af handlingsplanen vil jeg arbejde for mere fokus på indsatser til at overvinde barriererne for personer med usynlige handicap.

I arbejdet for en landsdækkende psykiatrisk skadestue, er det målet i højere grad at forbedre kontakten til sundhedsvæsenet for personer med usynligt handicap.

Vedrørende lovgivning om støtte til personer med handicap er det planen at revidere eksisterende Inatsisartutlov med henblik på, at forældre til børn med handicap, som har behov for støtte, kan få støtte i form af lønkompensation, så de kan gå ned i arbejdstid og blive lønmæssigt kompenseret.

2. Hvad er de største mulige barrierer i bestræbelserne på at forbedre forholdene for personer med usynlige handicap?

Svar: De største barrierer afhænger af, hvilket usynligt handicap der er tale om. Men en fælles barriere er, at fordi handicappet er usynligt, kan det give anledning til misforståelser eller manglende forståelse i mødet mellem mennesker med og uden usynlige handicap. Konsekvenserne deraf kan betyde, at der skabes ulige adgang til f.eks. uddannelse, sundhed, hjælp mv. og forhindring i at leve et bedre liv. Det usynlige skal gøres synligt og der skal udbredes kendskab til de usynlige handicap, så personer med usynlige handicap kan færdes ligeværdigt med andre borgere.

3. Har Naalakkersuisut tilstrækkelige retningslinjer og anbefalinger for at forbedre forholdene for personer med usynlige handicap?

Svar: Naalakkersuisut forbereder et forslag til Inatsisartutlov om støtte til personer med handicap, som skal forbedre forholdene for personer med handicap, inklusiv usynlige handicap.

Herudover har FN's Handicapkomite afgivet flere anbefalinger i 2024, som bl.a. sætter fokus på forbedringer for døve.

Ordblindhed er et usynligt handicap, som har fået mere opmærksomhed. I Uddannelsesplan 2025 fremgår følgende:

*Dysleksitiltag for skolebørn i Grønland
Uddannelsesstyrelsens specialister er i fuld gang med at udvikle evidensbaserede screeningsværktøjer til tidlig identifikation af elever i risiko for ordblindhed, heriblandt en App. Projektet gennemføres i samarbejde med grønlandske skoler, forskere fra Københavns Universitet og flere kommuner. Resultaterne danner grundlag for blandt andet App'en, en lærervejledning og anbefalinger til skolerne.*

Såvel NIIK, flere handicapforeninger som Handicaptalsmanden er løbende kommet med anbefalinger.

Naalakkersuisut har således et godt grundlag for at forbedre forholdene for personer med handicap såvel synlige som usynlige.

4. Findes der statistiske data for, hvordan ADHD gør sig gældende i vores land?

Svar: Der er generelt mangel på data på handicapområdet, herunder om ADHD. Dette har bl.a. baggrund i, at der ikke registreres systematisk og at der ikke er et digitaliseret system til handicapsagsbehandlingen i de kommunale socialforvaltninger.

ADHD er en udviklingsforstyrrelse, hvor man har de typiske symptomer: Koncentrationsvanskeligheder, hyperaktivitet og impulsivitet. Diagnosen ADHD kan kun stilles af psykiatere.

Betegnelsen ADHD dækker over en gruppe af flere forskellige typer af vanskeligheder, som begynder i barndommen og giver problemer derhjemme, i skolen og i institutioner, samt senere i voksenlivet kan have konsekvenser for uddannelsesforløb, arbejdssituation og ens sociale relationer.

Der foreligger ikke data hos Grønlands Statistik eller i de grønlandske kommuner om ADHD eller hvordan ADHD gør sig gældende i Grønland.

Der foreligger dog en begrænset mængde data om børn med ADHD, idet døgntilbuddet Gertrud Rasks Minde har 15 pladser til børn i alderen 6-18 år, som er omsorgssvigtede børn og unge med psykisk handicap, ADHD og med tilhørende tidlig følelsesmæssig skadede problematikker. Disse børn har således handicap, som kræver særlig støtte i opvæksten.

Fra Sundhedsledelsen er indhentet nedenstående oplysninger, som tegner et billede af omfanget.

Aktuelt er der registreret ca. 100 børn og unge på venteliste til psykiatrisk udredning og vurdering. Heraf vedrører ca. 30 henvisninger specifikt en mistanke om ADHD, og anden ledsagende problemstilling.

Det præcise antal børn, der aktuelt har igangværende udredningsforløb med henblik på ADHD, kan ikke angives, da diagnosen først fastlægges som resultat af udredningen.

Samlet set er der ca. 250 børn og unge på venteliste til behandling, kontrol eller udredning i børne- og ungepsykiatrien. Ca. 90 har en ADHD-diagnose og er i medicinsk behandling og indkaldes derfor til ½ årlige kontroller.

Der er aktuelt omkring 400 voksne personer registreret på venteliste til psykiatrisk udredning med henblik på mulig ADHD-diagnose. Der er aktuelt ca. 250 voksne i aktive behandlingsforløb med medicin for ADHD.

Vi har forespurgt Uddannelsesstyrelsen og Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke, om de har kendskab til omfanget af unge, som under uddannelsesophold eller andet midlertidigt ophold i Danmark har fået stillet diagnosen ADHD. De oplyser, at de ikke ligger inde med sådanne data.

Afsluttende:

Jeg oplever generelt en stor interesse i, at vi styrker samarbejdet mellem kommunerne og selvstyret for at forbedre forholdene for personer med handicap – synlige såvel som usynlige.

Med venlig hilsen

Anna Wangenheim

Naalakkersuisoq for Sundhed og Personer med Handicap